
ΕΡΕΥΝΑ

Παύλῳ Ε. Δρακούρη

*Ἡ ὁρδὴ
περὶ Θεοῦ ἀντίληψις*

*Πῶς ἐξηγεῖται τὸ Λύμωσαν
τὸ κλειδὸν τῆς ζωῆς*

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Α. ΚΑΣΙΓΟΝΗ

ΑΘΗΝΑΙ

ΕΜΒΑΣΜΑΤΑ ΕΛΛΑΔΟΣ:

ΕΘΝΙΚΗΝ ΤΡΑΠΕΖΑΝ, ΑΘΗΝΑΣ

ΑΛΕΞΑΝΔΡΕΙΑ

ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟΥ 8

(ΓΩΝΙΑ ΖΑΓΛΟΥΑ 1)

Αρ. εισ. 12187

ΕΡΕΥΝΑ

Μηνιαῖον Ἀνθρωπιστικὸν Περιοδικὸν
Διευθυντῆς Ἄγγελος Κασιγόνης
Ἔτος Ἐνάτον

Πλάτωνος Ε. Δρακούλη

Ἡ ὄρδῆ ὑπερὶ Θεοῦ ἀντίληψις

Πῶς ἐξηγεῖται τὸ Λύμωσαν

τὸ κλειδὶ τῆς ζωῆς

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Α. ΚΑΣΙΓΟΝΗ

ἸΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 1935

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΕΡΕΥΝΩΝ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΦΙΛΟΣΟΦΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ: ΑΝ. ΚΑΘΗΓΗΤΗΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Θ. ΠΕΤΣΙΟΣ

Η "ΕΡΕΥΝΑ" ΔΕΝ ΕΧΕΙ ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΚΑ ΛΑΘΗ

Ε.Υ.Δ της Κ.τ.Π
ΙΩΑΝΝΙΝΑ 2008

Πλάτωνος Δρακούλη

Ἡ ὁρθὴ περὶ Θεοῦ ἀντίληψις

Α

Ὁ πλανήτης μας εἶνε γεμάτος μυστήρια. Περὶ τοῦ Σύμπαντος πολὺ ὀλίγα εἶνε γνωστὰ ὥστε ἐκεῖνοι οἱ ὁποῖοι νομίζουν ὅτι γνωρίζουν πολλὰ, ἀναγκάζονται ἐν μέρει ν' ἀναγνωρίσουν τὴν ἀμάθειάν των. Ὁ Παῦλος ἄριστα διετύπωσε τὴν ἀλήθειαν ταύτην εἰς τὴν πρὸς Κορινθίους Α' ἐπιστολήν του, κεφ. 2 ἐδ. 7 καὶ κεφ. 8 ἐδ. 2, δεικνύων πόσον ἀπρόσιτος εἰς τὸν ἄνθρωπον εἶνε ἡ ἀληθινὴ γνῶσις. Ὡς λέγει ὁ καθηγητὴς Δρόμων εἰς τὸ σύγγραμμά του «Ὁ φυσικὸς νόμος ἐν τῷ πνευματικῷ κόσμῳ» σελ. 29, τὸ μόνον ζήτημα περὶ τοῦ ὁποίου ὅλοι οἱ ἐπιστήμονες συμφωνοῦν, τὸ μόνον θέμα ἐπὶ τοῦ ὁποίου ὅλοι γίνονται εὐγλωττοι, ἡ μόνη ἔξαρσις ἡ ὁποία διακρίνει

[Πλάτων Δρακούλης. Ἕλλην κοινωνιολόγος καὶ δημοσιολόγος γεννηθεὶς ἐν Ἰθάκῃ τῷ 1858. Ἐσπούδασεν ἐν Ἀθήναις τὰ νομικά, ἐνωρὶς δ' ἐπεδόθη εἰς τὰ κοινωνικὰ ζητήματα, τῶν ὁποίων ἡ εἰς Ἑλλάδα ἔρευνα, κατὰ μέρος, εἰς αὐτὸν ὀφείλεται. Συνεργάτης τοῦ «Αἰῶνος» ὑπὸ τὸν Τ. Ἰ. Φιλήμονα ἀπὸ τοῦ 1884 μέχρι τοῦ 1888 καὶ συντάκτης τοῦ κοινωνιστικοῦ περιοδικοῦ «Ἀρδην» (1885—1887), μεγάλην ἔσχεν ἐπίδρασιν ἐπὶ τοῦ ἐργατικοῦ κόσμου διὰ τῆς μελέτης του «Ἐγχειρίδιον τοῦ ἐργάτου», ὅπερ ἐπανειλημμένως ἐξεδόθη. Μεταβὰς εἰς Ἀγγλίαν εἰργάσθη αὐτόθι πρὸς ἐπικράτησιν τῶν ἰδεῶν του, δὲν ἐβράδυνε δέ, μεγάλως ἐκτιμώμενος, νὰ καταλάβῃ τὴν θέσιν καθηγητοῦ τῶν ἑλληνικῶν εἰς τὸ πανεπιστήμιον τῆς Ὁξφόρ-

τὰ συγγράμματά των, τὰ ἄρθρα των, τὰς ὁμιλίας των, ἀφορᾷ τὴν τελείαν ἐκείνην ἀβεβαιότητα, τὴν ἄκραν ἐκείνην ζοφερότητα ἢ ὁποία περικλείει τὰς προσπαθείας των πανταχόθεν». Αὐτὴ ἢ ζοφερότης εἶνε ἢ ἀμάθεια, τὸ μυστήριον τοῦ κακοῦ, ἢ μόνη αἰτία τοῦ κλοιοῦ ἐντὸς τοῦ ὁποίου περιοριζόμεθα. Ἄ π ὀ , τ ο ὕ δ ε ὄ μ ω ς ἢ ζ ο φ ε ρ ό τ η ς α ὐ τ ῆ διαλύεται. Ψυχικὰ φαινόμενα ἔχουν καταγραφὴ τὰ ὁποία δὲν ἐξηγοῦνται διὰ συλλογισμοῦ. Ἐχουν σημειωθῆ περιπτώσεις ὑπερδιαυγείας, τροφητισμοῦ, αὐθυποβολῆς, φακιρισμοῦ, τηλεπαθείας, πνευματιστικαὶ ἀνακκινώσεις, ἐκδηλώσεις διαισθήσεως, κατορθώματα λευκῆς μαγείας, καὶ τόση ὑπῆρξε μέχρι τοῦδε ἢ ἀγνοία τῶν περιπτώσεων τούτων, ὥστε πᾶσαν ἔρευναν αὐτῶν ἀπηγόρευσαν οἱ ἐπιστήμονες ἐπὶ τῷ λόγῳ ὅτι δὲν ὑπάρχει μέθοδος πρὸς ἐπίτευξιν θετικῶν πληροφοριῶν περὶ τῆς φύσεως τῶν φαινομένων τούτων. Τὰ μυστηριώδη φαινόμενα περὶ φαντασμάτων, ὀπτασιῶν, θαυμάτων, μαγγανειῶν καὶ ὑπερφυσικῶν δυνάμεων, τὰ ὁποία ἐξήσκησαν πολλοί, ἐξιστοροῦνται εἰς παλαιὰ συγγράμματα καθ' ὅλην τὴν ἱστορίαν τοῦ κόσμου, καὶ εἰς αὐτὰς δὲ τὰς Ἱερὰς Γραφάς.

Αὐτὰ τὰ φαινόμενα δὲν εἶναι πλέον μυστηριώδη.

δης. Τῷ 1899 παρητήθη διὰ νὰ ἐπιδοθῆ εἰς τὴν ἔκδοσιν τοῦ φιλοσοφικοῦ του περιοδικοῦ «Ἐρευνα», ὅπερ κατόπιν, καὶ ἀφοῦ ἐγκατεστάθη πάλιν εἰς Ἀθήνας, ἐξηκολούθησε νὰ ἐκδίδῃ εἰς τὴν ἑλληνικὴν πρωτεύουσαν. Ἐπιδοθεὶς κατόπιν εἰς διάφορα ζητήματα ἀφορῶντα τὴν ὑγιεινὴν, ὑπεστήριξε διὰ πλείστων πρωτοτύπων μεθόδων τὴν ἀκρεσφαγίαν, τὰς ἀγροπόλεις καὶ πλεῖστα ὄσα σχετικὰ καὶ συναφῆ βοηθήματα τοῦ καλυτέρου βίου. Ἐν τῷ μεταξὺ ἀκούραστος ἐρευνητῆς, εὐπροσῆγορος ὁμιλητῆς καὶ γλαφυρὸς χειριστῆς τοῦ καλάμου, δὲν ἔπαυσε προπαγανδίζων πρὸς ἐπικράτησιν τῶν ἀρχῶν τούτων, διὰ τὰς ὁποίας συνέγραψε καὶ ἐξέδωκε διάφορα συγγράμματα καὶ μονογραφίας. Μεταξὺ ἄλλων ἀναφέρονται : «Μελέτη περὶ τῆς Γαλλικῆς ἐπαναστάσεως», «Ἡ Ὑγιεινὴ καὶ Ἠθικὴ», «Ἑλληνικὴ γλῶσσα καὶ φιλοσοφία», «Ἡ ἀξία καὶ ἡ ζωτικότητα τοῦ Ἑλληνισμοῦ» καὶ ἄλλα. Τῷ 1910 ἐξελέγη βουλευτῆς εἰς Ἀττικὴν καὶ συγχρόνως εἰς Κεφαλληνίαν. (Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαιδεῖα).]

Ἐπισημασθέντα ἐρευνώμενα δύνανται νὰ χρησιμεύσουν ὡς βοηθήματα πρὸς καλυτέραν κατανόησιν τῶν περὶ Θεότητος ἀντιλήψεων τοῦ ἀνθρώπου.

Μήπως τὰ «ἐπιστημονικά» φαινόμενα δὲν εἶνε καταπληκτικὰ ὅσον καὶ αὐτὰ τὰ μυστηριώδη;

Λάθωμεν τὸν αἰθέρα μὲ τὸ πλῆθος τῶν παραδόξων του. Ἡ Γῆ ταξιδεύει ἐν αὐτῷ μὲ ταχύτητα δεκαοκτῶ χιλιομέτρων τὸ δευτερόλεπτον καὶ ἐντούτοις ἡ ἐπιστήμη θεβαιοῖ ὅτι ἡ πυκνότης τοῦ αἵθερος εἶναι 480 φορές μεγαλύτερα τῆς πυκνοτέρας μάζης ἐπὶ τῆς Γῆς. Γνωρίζομεν ὅτι ὁ ἑνάτος δορυφόρος τοῦ Κρόνου περιστρέφεται κατὰ διεύθυνσιν ἀντίθετον πρὸς τὴν τῶν ἄλλων ὀκτῶ καὶ πρὸς τὴν ἐν γένει διεύθυνσιν τοῦ ἡλιακοῦ μας συστήματος. Ἀλλὰ δὲν γνωρίζομεν διατί. Πῶς ἐξηγοῦνται αἱ ἀνωμαλῖαι τῶν κινήσεων τοῦ Ἑρμοῦ καὶ τῆς Σελήνης; Εἶναι πάμπολλα ἐπιστημονικά φαινόμενα διὰ τὰ ὁποῖα δὲν ὑπάρχει ἐξήγησις. Αἱ ἀντιλήψεις μας περὶ τῶν φυσικῶν νόμων διηνεκῶς μεταλλάσσονται. Ἐκ μυρίων μαθηματικῶν προβλημάτων, λέγει ὁ Λαβοαζιέ, ἐν μόνον ἐπιδέχεται λύσιν. Ἡ χημικὴ ἔλξις ἐπενεργεῖ διαφοροτρόπως ἐπὶ τῶν διαφόρων οὐσιῶν. Διατί; Διατί δὲν κατορθόνομεν νὰ μάθωμεν τί ἐστὶ ἠλεκτρισμός; Διατί ἡ ὕλη ἄλλοτε ἀπωθεῖ καὶ ἄλλοτε ἔλκει ὕλην; Διατί τὸ μέγιστον ψῦχος παράγει τὰ αὐτὰ ἀποτελέσματα τὰ ὁποῖα καὶ ἡ μέγιστη θερμότης; Διατί ἐνῶ τὸ ὕδωρ, ὡς καὶ πᾶσα οὐσία, συστέλλεται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ψύχους, μόνον συνδυασμὸς ὕδατος καὶ θισμούθου διαστέλλεται ἅμα ἡ θερμοκρασία καταβῆ εἰς τὸ μηδενικόν; Διατί οἱ πλανῆται καὶ οἱ δορυφόροι κινοῦνται ὅπως κινοῦνται; Πῶς ἐξηγοῦνται τὰ φαινόμενα τῆς βαρύτητος; Κατὰ πόσον ἡ θεωρία τῆς σχετικότητος μᾶς ἔφερεν ἐγγύτερον εἰς τὴν γνῶσιν τῆς ἀληθείας; Ἡ Φύσις εἶνε πλήρης ἀνεξηγήτων φαινομένων καὶ ὅσον περισσότερο τὰ ἐρευνώμεν, τόσο ἀυξάνει ὁ ἀριθμὸς των. Ἐπὶ αἰῶνας περιήγαγεν εἰς ἀμηχανίαν χημικούς, φυσικούς, μαθηματικούς, ἀστρονόμους.

Σήμερον ἀνατέλλει ὁ χρόνος τῆς διαλευκάνσεως τῶν φυσικῶν φαινομένων ἀνεξαρτήτως τῶν ὀλιστικῶν θεωριῶν. Εἶνε ἀξιοσημείωτον γεγονός ὅτι

ὅσον περισσότερον ὁ ὕλισθής ἐρευνᾷ τὰ ζητήματα ταῦτα τόσον μεγαλητέρα ἀποκαλύπτεται ἡ ἀγνοιά του. Παράδειγμα ἡ ἔρευνα τῆς ἀστρονομίας. Δὲν εἶνε πολὺς καιρὸς ὅπου ἐπιστεύετο ὅτι ὄλαι μας αἱ ἀστρονομικαὶ γνώσεις εἶνε συμπεληρωμέναι καὶ ὅτι οἱ νόμοι οἱ διέποντες τὰς κινήσεις τοῦ ἡλιακοῦ συστήματος εἶνε ἀπολύτως ἐξηκριθωμένοι. Σήμερον τί ἀποκαλύπτεται; "Ὅτι δὲν γνωρίζομεν τίποτε περὶ αὐτῶν καὶ τοῦτο διότι οἱ μέχρι τοῦδε ἐρευνηταὶ περιωρίσθησαν εἰς τὰς πέντε αἰσθήσεις των. Ἡ ἔρευνα τῆς ἀληθείας δὲν ἀποδίδει καρπούς εἰμὴ ἐὰν φωτίζεται καὶ ἀρδεύεται ὑπὸ τῆς διαισθήσεως.

Λάθωμεν τὸ ἀνθρώπινον ὄν. Τί μᾶς παρουσιάζει; Μᾶζαν μυστηρίου καὶ ἀντιφάσεων. "Ἐπρεπε νὰ γνωρίζωμεν περὶ αὐτοῦ περισσότερα παρὰ περὶ οἴουδήποτε ἄλλου θέματος. Καὶ ὅμως γνωρίζομεν περὶ τοῦ ἀνθρωπίνου ὄντος τὰ ὀλιγώτερα. Ἐν τῇ ἱστορίᾳ ὑπῆρξαν γίγαντες οἱ ὅποιοι κατηνάλωσαν τὸν θίον των εἰς τὴν σπουδὴν τῆς ἱατρικῆς ἐπιστήμης καὶ ὅμως κατὰ τὰς πλείστας περιπτώσεις ἀπελπισία ἐσπάραξε τὴν καρδίαν των ἐπὶ τῷ ὅτι μεθ' ὄλην τὴν ἀφοσίωσιν καὶ αὐτοθυσίαν των κατ' οὐδὲν ἐμετριάσθησαν αἱ ὀδύνας καὶ αἱ νόσοι τῆς πασχούσης Ἀνθρωπότητος. Περιώνυμος Ἄγγλος χειρουργὸς ὁμολογεῖ ὅτι κατὰ τὴν πεποιθήσιν του ἐὰν ἔλειπαν οἱ ἱατροί, θὰ ἦτον ἀσφαλεστέρα ἡ ὑγεία τοῦ κόσμου. Κατὰ προσφάτους ἐπισήμους ἐκθέσεις ἐν μόνῳ τῷ Λονδίνῳ ἀποθνήσκουν κατ' ἔτος δέκα χιλιάδες ἀσθενεῖς κατόπιν ἐγχειρήσεων. Διατί τοῦτο; Διατί γίνονται εἰς τὰ νοσοκομεῖα τῆς ἀγγλικῆς πρωτεύουσας τρεῖς χιλιάδες ἐσφαλμένοι διαγνώσεις ἕκαστον ἔτος; Διατί κορυφαῖοι ἱατροὶ ὁμολογοῦν ὅτι ὄλαι αἱ διαγνώσεις εἶνε εἰκασαίαι; Διατί πολλάκις ὁ ἀσθενὴς ἀποθνήσκει ἀπὸ τρόμον; Διατί ὄλως ἀποθνήσκει ἀφοῦ, ὡς θὰ ἀποδείξω εἰς ἐπόμενα κεφάλαια, δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ συμβαίη θάνατος δεδομένου ὅτι ἐκεῖνο τὸ ὅποιον συμβαίνει δὲν εἶνε ἄλλο τι παρὰ ἀπλῆ μεταθίωσις; Σημειωτέον ἐν παρόδῳ ὅτι οὐδεὶς πράγματι ἀποθνήσκει εἰμὴ πολλὰς ἡμέρας μετὰ τὴν δήλωσιν τοῦ ἱατροῦ ὅτι ὁ ἀσθενὴς «ἐξέπνευσε». Πῶς ἐξηγεῖται τὸ φαινόμενον ὅτι ἐν διαστήματι ὀλίγων ὥρων, γίνονται λευκαὶ ἐνώπιον κόσμου θεατῶν, μέλαιναί τρίχες τῆς κεφαλῆς ἀνθρώπου εὕρισκομένου ὑπὸ σφοδρὰν

συγκίνησιν; Καὶ τὸ ἄλλο φαινόμενον ὅτι ἐπιβάται πάσχοιτες ἐκ ναυτίας, αὐτοστιγμὴ ἀπαλλάσσονται αὐτῆς ἅμα τῇ ἐμφανίσει κινδύνου; Διατί δὲν γνωρίζομεν ποῖα πράγματι εἶνε ἡ αἰτία πολλῶν νόσων;

Θεραπευτικὰ συστήματα διακρίνονται πολλὰ ἄλλὰ τὸ γεγονός ἀπομένει ὅτι οὐδὲν ἐξ αὐτῶν δύναται νὰ ἐμπνεύσῃ ἐμπιστοσύνην. Διάφοροι χῶραι καὶ διάφοροι ἐποχαὶ ἐφαρμόζουσι ἰατρικὴν ἐντελῶς διάφορον καὶ εἶνε εἰς τὸ ἔπακρον ἀθέβια τὰ ἀποτελέσματα αὐτῆς ἐπὶ τοῦ ἀνθρωπίνου συστήματος. Ὡς εἶπεν ὁ διάσημος καθηγητῆς τῆς ἰατρικῆς Μάσων Γουῦδ, «ἡ ἰατρικὴ ἔχει μέχρι τοῦδε φονεύσει περισσότερους ἀνθρώπους παρὰ ὁ πόλεμος καὶ ὅλαι αἱ ἐπιδημίαι μαζύ». Τί γνωρίζει ἡ Ἰατρικὴ Ἐπιστήμη περὶ φαρμάκων; Ἀπολύτως τίποτε. Διατί δίδονται ἄλλα φάρμακα εἰς μίαν ἐποχὴν, ἄλλα εἰς ἄλλην; Διατί κάθε φάρμακον ἐπενεργεῖ εἰδικῶς εἰς ὠρισμένον ὄργανον τοῦ σώματος; Ἡ τάσις τοῦ πολιτισμοῦ εἶνε νὰ καταργήσῃ τὰ φάρμακα λόγω τῆς ἀντιλήψεως ὅτι οὐδέποτε μικρόβιον καταστρέφεται ὑπὸ τῶν φαρμάκων εἰς τὰ ἐνδότερα τοῦ ὀργανισμοῦ· οὔτε αἱ πτωμαῖναι ἐξουδετερόνονται ἅπασι τὸ ἐκ σαρκῶν τρεφόμενον ἀνθρώπινον σῶμα ἔχει κορεσθῆ ὑπὸ τοῦ ἰοῦ των. Ἀφ' ἑτέρου αἱ ἰάσεις διὰ τῆς ἐπενεργείας τοῦ νοῦ εἴτε ἐκ τοῦ πλησίον εἴτε ἐξ ἀποστάσεως εἶνε συχναὶ καὶ ἀνεξήγητοι. Εἶνε ἐντελῶς ἀνεξήγητον πῶς ἐπιδρᾷ ἡ ὑποβολή ἢ αὐθυποβολή. Τὸ ἔργον τοῦ ἰατροῦ θαυμάσιον φαίνεται παρέλκον, ἀφ' ἑνὸς διότι κατὰ τὴν ἑκφρασίαν τοῦ Λαβοαζιέ, ἡ Ἰατρικὴ καὶ ἡ Ἀγυρτεία εἶνε δίδυμοι ἀδελφαί, ἀφ' ἑτέρου κατὰ τὴν ἑκφρασίαν τοῦ Βολταίρου, ἡ ἰατρικὴ ἐπιστήμη συνίσταται εἰς τὸ νὰ διασκεδάσῃ τὸν ἄρρωστον ἐνῶ ἐκτελεῖ ἡ Φύσις τὸ θεραπευτικὸν τῆς ἔργον. Καὶ ὁ Ἄκλανδ, καθηγητῆς τῆς Ἰατρικῆς τοῦ Πανεπιστημίου τῆς Ὁξφόρδης, ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι μὲ τὸν καιρὸν, ἡ ὑποβολή καὶ ἡ αὐθυποβολή θὰ καταστήσουν περιττὸν τὸ ἐπάγγελμα τοῦ ἰατροῦ.

Ἰάσεις λοιπόν, ἀνεξαρτήτως ἰατρῶν. Διατί ὄχι; Πρὸς τί οἱ ἰατροὶ καὶ τὰ φάρμακα; Ἐφ' ὅσον τις ἐπαναπαύεται εἰς ἰατροὺς καὶ φάρμακα ἐπὶ τοσοῦτον ἀποβάλλει μέρος τῆς αὐτοπεποιθήσεώς του. Καὶ εἶνε ἀνεπίδεκτον συζητήσεως ὅτι ἡ αὐτοπεποιθήσις εἶνε ἡ ἀσφαλεστέρα ὁδός.

Ποίαν ἔννοιαν ἔχει ἡ αὐτοπεποίθησις; Δεδομένης τῆς ἀληθείας ὅτι εἰς τὰ ἔγκατα τοῦ ἀνθρώπου ἐνοικεῖ ἡ Θεότης, εἶνε φανερόν ὅτι ἡ αὐτοπεποίθησις ταυτίζεται μὲ τὴν πίστιν εἰς τὴν ἐνοικοῦσαν Θεότητα. Εἶναι σαφές ὅτι παραπαίωμεν ὅταν ἀποδίδομεν εἰς τοὺς ἰατροὺς καὶ τὰ φάρμακα μεγαλητέραν δύναμιν παρ' ὅσῃν ἀποδίδομεν εἰς τὸν Θεόν. Ἴδού διατὶ ἡ Ἀνθρωπότης ἐξακολουθεῖ νὰ μαστίζεται ὑπὸ νόσων μεθ' ὅλην τὴν ἰατρικὴν ἐπιστήμην, ὅσον καὶ ἂν εἶνε ἀναμφισβητήτως ἄξιος τοῦ θαυμασμοῦ μας ὁ ἥρωισμός της διὰ μέσου τῶν αἰώνων.

B

Ποία ἡ συνάφεια ἡ ὑπάρχουσα μεταξὺ τοῦ νοῦ καὶ τοῦ ἐγκεφάλου; Ἡ φυσιολογία παρουσιάζει ἄπειρα προβλήματα καὶ ἀπορίας. Ὅλοι αἱ παθολογικαὶ ἀνακαλύψεις μᾶς εἶνε ἐντελῶς ἄχρηστοι διὰ τὴν κατανόησιν τοῦ τρόπου καθ' ὃν συνδέεται ἡ ἐγκεφαλικὴ λειτουργία μὲ τὴν διάνοιαν. Μεταβάλλονται αἱ «νευρικαὶ διακεντήσεις» εἰς ιδέας. Ναί, ἀλλὰ πῶς; Πῶς ἐπηρεάζουν τοὺς μυῶνας τὰ νεῦρα ἄλλοτε συστέλλοντα καὶ ἄλλοτε χαλαροῦντα αὐτούς; Ἡ εἰκὼν ἐνὸς ἀντικειμένου ἀποτυποῦται ἀνεστραμμένη ἐπὶ τοῦ ὀπτικοῦ ὄργάνου, ἀλλ' ὁ ἐγκέφαλος τὴν παρουσιάζει ὀρθίαν. Πῶς συμβαίνει ὅτι δὲν παρουσιάζει τὰ πάντα ἀνεστραμμένα; Ἀπὸ τῶν γονέων εἰς τὰ τέκνα μεταβιβάζονται ὁμοιότητες, ἀλλὰ δὲν ὑπάρχει καμμιά ἐξήγησις τοῦ τρόπου καθ' ὃν διαβιβάζονται. Ὑπάρχουν αὐτοτελεῖ τὸ φυσιολογικὸν σύστημα, καὶ τὸ νευρικὸν σύστημα. Οὐδεὶς ἀκόμη ἀνεκάλυψε τὸν κρίκον ὅστις συνδέει αὐτά. Βουνὰ ἔχουν σχηματισθῆ ἀπὸ βιβλία δι' ὧν σοφοὶ συγγραφεῖς μάτην προσπαθοῦν νὰ ἐξηγήσουν τὰ ζητήματα ταῦτα.

Ἐντούτοις ὑπῆρξαν καὶ ὑπάρχουν ἄνθρωποι οἱ ὅποιοι ἄνευ συλλογισμῶν, ἄνευ θεωριῶν καὶ ὑποθέσεων ἔχουν ἀλανθάστως εἰσδύσει εἰς τὴν οὐσίαν. Μία ἐγγονὴ τοῦ μεγάλου μαθηματικοῦ καὶ μηχανικοῦ Βίδερ διηγήθη εἰς τὸν γράφοντα ὅτι ὁ πάππος της ἔβλεπεν εἰς τὸν ἄέρα τὰς λύσεις τῶν μαθηματικῶν προβλημάτων εἰς τὰ ὅποια ἠσχολεῖτο, μὴ λαμβάνων ἀνάγκην νὰ κάμῃ ὑπολογισμούς. Δὲν εἶνε καταπληκτικὴ ἡ γνῶσις τὴν ὁποίαν κατεδήλωσαν οἱ διάφοροι ἐν τῇ Ἱστορίᾳ προφήται καὶ

ἐξάγγελοι ἰδανικῶν; Πόθεν τὴν ἠρύσθησαν; Ἐἰς τὴν κεντρικὴν Ἀφρικὴν, ἔνθα δὲν ὑπάρχουν μέσα συγκοινωνίας αἱ εἰδήσεις ἐξαπλοῦνται μὲ καταπληκτικὴν ταχύτητα. Πῶς γίνεται ἡ ἐξάπλωσις; Πῶς ἄλλως ἢ διὰ μαγνητικῆς ἐπιρροῆς μεταξύ τῶν διανοιῶν; Ὁ μαγνητισμὸς τῆς διανοίας ἀποδεικνύεται ἐκ πολλῶν περιπτώσεων. Πολλάκις κοινότατοι ρήτορες ἐνθουσιάζουν τὰ πλήθη. Συχνὰ τίγρις ὑπεχώρησε πρὸ τοῦ μαγνητικοῦ βλέμματος ἀνθρώπων οἱ ὅποιοι ἀπλῶς θὰ ἦσαν θύματά της. Ὁ Ἄγγλος ναύαρχος Νάπιερ (γνωστὸς καὶ παρ' ἡμῖν ἐκ τῆς ἱστορίας τῆς Ἑπτανήσου) ἐρωτηθεὶς πῶς κατώρθωσεν ὥστε ἡ τίγρις ἡ ὁποία τοῦ ἐπετέθη, αἴφνης νὰ ὑποχωρήσῃ, ἀπήντησε «διότι εἶχα ἤδη κατανικήσει τὴν ἐν τῇ φύσει μου τίγριν». Μεταξὺ τῶν ἀνεξηγήτων εἶνε καὶ τὸ ὅτι ἄλλοι εἶνε τυχεροί, καὶ ἄλλοι ἄτυχοι· ἄλλοι τιθασσεύουν ἄλογα ἀμέσως, ἄλλοι εἶνε ἀδύνατον νὰ τὰ τιθασσεύουν.

Τὸ ἀναμφισβήτητον εἶνε ὅτι πᾶς ἄνθρωπος ἔχει ἐν τὸς ἑαυτοῦ λανθανούσας θαυμασίας δυνάμεις καὶ ἀπομένει νὰ μάθωμεν πῶς ἀναπτύσσονται συστηματικῶς.

Ἐὰν ρίψωμεν ἐν βλέμμα εἰς τὸν κόσμον τῶν ζῶων ἀνακαλύπτομεν ἀξιοθαύμαστα γεγονότα. Τοιαῦτα ἔχουν σημειωθῆ πολλάκις ὡς ἡ συνεννόησις μεταξύ μυρμηκῶν, ἡ νοήμων κατασκευὴ φωλεῶν, αἱ ἀλάνθαστοι μακρυναὶ κινήσεις καὶ μετακινήσεις πτηνῶν, ἐντόμων κλπ., ἡ σοφὴ διαρρύθμισις τῶν ἐργασιῶν τῆς μελίσης, τὰ συναισθήματα δι' ὧν χαρακτηρίζονται πολλὰ ζῶα καὶ ὧν τὴν ἀνάπτυξιν κατέστειλεν ὁ ἄνθρωπος ἀντὶ νὰ τὴν καλλιεργήσῃ.

Καθ' ὅλους τοὺς αἰῶνας ἀπησχόλησε τὸν ἄνθρωπον ἡ τρομερὰ ἀπορία διατι ἐπιτρέπεται ἡ ὕπαρξις τοῦ κακοῦ ἐν τῷ κόσμῳ. Σπαράζει τὴν καρδίαν μας ἡ ἀτελεύτητος σειρά συμφορῶν, ἀθλιότητων, διαβολικῶν ἀγριοτήτων καὶ φρικαλεοτήτων καὶ μένομεν ἐνεοὶ ἐνώπιον τῶν δεινῶν ἀπειραρίθμων πασχόντων, ἐνῶ παραλλήλως παρατηροῦμεν τόσους οἱ ὅποιοι ἀνευ πολλάκις καταφανοῦς λόγου εἶνε θαυμασίως εὐδαίμονες (καίτοι πάντοτε προσκαίρως)—θαυμασίως εὐδαίμονες ἐν μέσῳ τοῦ πλήθους τῶν ὑφισταμένων τὰς βασάνους τῆς κολάσεως!

Κατὰ πόσον μᾶς φωτίζει ἡ θεωρία τῆς ἐξελίξεως;

Ούτε ο Δάρβιν, ούτε άλλος τις μᾶς εἶπε τί ὑποκινεῖ τὴν εξέλιξιν. Μερικοὶ βιολόγοι φρονοῦν ὅτι τὸ ὑποκινοῦν τὴν εξέλιξιν εἶνε κάποια τάσις ἐντὸς τῶν ὀργανισμῶν ἢ ὁποῖα «ὀρμεμφύτως» ἐπιζητεῖ τὰ κρείσσω. Ἡμέραν τινὰ θὰ γίνῃ καταφανῆς αὕτῃ ἡ τάσις. Ἄλλὰ μήπως καὶ τότε δὲν θὰ ἐμφανισθοῦν παντοειδεῖς ἀπορίαι;

Δυνάμεθα νὰ φαντασθῶμεν ἐπισκέπτῃν τῆς Γῆς μὲ ἀποστολὴν νὰ ἐξετάσῃ τὴν κατάστασίν μας καὶ ἐκθέσῃ τὰς ἐντυπώσεις του. Ἔρχεται πρώτην φοράν εἰς τὸν πλανήτην μας. Ἐκθέτει τὰς ἐντυπώσεις του λέγων ὅτι «σχεδὸν ἡ ὅλομέλεια τοῦ πλανήτου τούτου πάσχει ἀπὸ ἀγνοίαν τῶν ἀφορώντων τὰ συμφέροντά της. Ἄγνοεῖ τὴν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων. Τοιαύτη εἶνε ἡ ἀγνοία ὥστε ἰσοδυναμεῖ μὲ παραφροσύνην. Οἱ κάτοικοι τῆς Γῆς παραπαίουν. Μὴ ἐρευνῶντες ὀρθῶς ἔπαυσαν νὰ βλέπουν καθαρά». Ὡστε ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον μᾶς χρειάζεται εἶνε ν' ἀναθλέψωμεν. Εἴμεθα ἢ μύωπες ἢ τυφλοί. Φῶς, π ρ ὶ τ ι σ τ α π ᾶ ν τ ω ν . Καὶ εἴμεθα εἰς τὰ πρόθυρα τῆς ἀνατολῆς τοῦ Φωτός. Φῶς, μεθ' ὃ «γνώσεσθε τὴν ἀλήθειαν καὶ ἡ ἀλήθεια ἐλευθερώσει ὑμᾶς». Ἄνευ φωτός, εἴμεθα δέσμιοι εἰς τὸ σκότος. Ὡς λέγει ὁ Βούδας «ἡ ἀγνοία τῆς ἀληθείας εἶνε ἡ πηγὴ τῶν δεινῶν μας». Δηλαδή ἅμα ἀναθλέψωμεν, θ' ἀποκαλυφθῇ ἐνώπιόν μας ἡ ἀπειρος καὶ αἰωνία δρᾶσις ἐκ τῆς ὁποίας τὰ πάντα ἐκπορεύονται. Μὲ ἄλλας λέξεις θὰ ἴδωμεν ἐνώπιόν μας τὸν Θεόν, τὸν ὁποῖον ἀνέκαθεν συνειθίσασμεν νὰ θεωρῶμεν μυστήριον, ἐνῶ οὐδέποτε εἶνε ἀπῶν. Εἶνε Φῶς λάμπον ἐντὸς τοῦ σκότους, ἀδιάφορον ἂν τὸ σκότος δὲν λαμβάνει ἐπίγνωσιν αὐτοῦ. Τὸ μυστήριον αἴρεται καὶ τὸ ἀκανθῶδες πρόβλημα τῆς ἀνθρωπίνης ὑπάρξεως εὐρίσκει τὴν λύσιν του εἰς τὴν ὀρθὴν κατανόησιν τοῦ θείου τοῦ Χριστοῦ. «Οὐδὲν κρυπτόν ὃ οὐ μὴ φανερόν γενήσεται!» Δηλαδή ἀπὸ τὴν ὀρθὴν ταύτην κατανόησιν θὰ προκύψῃ ἡ διαλεύκανσις ὅλων τῶν προβλημάτων τὰ ὁποῖα μέχρι τοῦδε ἐδυσχέραναν καὶ ἐταλαιπώρησαν τὸ ἀνθρώπινον πνεῦμα, ὡς ρητῶς διατυποῦται εἰς τὸ ἐδάφιον 26 τοῦ κεφ. 14 τοῦ Ἰωάννου.

Ὁ ὑλικὸς κόσμος τὸν ὁποῖον θεωροῦμεν τόσῳ στερεόν, τόσῳ ἀμετακίνητον, εἶνε πράγματι αἰθέριον Σύνολον, διηνεκῶς μεταλλάσσον μορφήν καὶ σύστασιν. Ἡ ὕλη

ἐκ τῆς ὁποίας συνίσταται εἶνε αἰθήρ, ὡς ἀρχεγόνως εἶνε ἡ οὐσία τοῦ κόσμου. Τὰ ὑλικά φαινόμενα λοιπὸν εἶνε ἀπατηλά, καὶ ὡς ὁ Χώξλυ λέγει «μόνη ἐπιστημονικὴ θεβαιότητα εἶνε ἡ ὑπαρξίς τοῦ ἠθικοῦ κόσμου» δηλαδὴ ἡ πραγματικότης εἶνε πνευματικὴ, ὄχι ὑλική. Μία μόνη εἶνε ἡ πραγματικότης—τὸ πνεῦμα—ὁ Θεὸς καὶ αἱ πνευματικά Του ἐκδηλώσεις—ὁ ἰσόρροπος ἄνθρωπος καὶ τὸ ἰσόρροπον Σύνολον—ἡ μεταμόρφωσις τῆς Γῆς διὰ τῆς ἰσορροπίας τῶν ἀντιλήψεων. Ὑπεράνω τῆς ὕλης, ὑπεράνω τοῦ αἰθέρος εἶνε ὁ πραγματικὸς κόσμος καὶ εἶνε τραγικὸν σφάλμα ἡ ἀναζήτησις τῆς ἀληθείας εἰς τὸν ἀντικατοπτρισμὸν τὸν ὁποῖον ἀποτελεῖ τὸ ὑλικὸν ἢ αἰθέριον Σύμπαν. Αὐθυπνωτίζεται ὁ ἄνθρωπος λαμβάνων ὡς πραγματικὸν καὶ ἀληθές τὸ ὑλικὸν του περιβάλλον, ἐνῶ πρόκειται περὶ κινηματογραφικῶν εἰκόνων αἵτινες κρύπτουν ἀφ' ἡμῶν τὴν πραγματικότητα—ὃ ἐστὶ τὸν Οὐρανόν.

Ἐχει ἐπικρατήσει ἡ οἰκτρὰ πλάνη ὅτι ἡ ὕλη εἶνε στερεὸν γεγονὸς ἀλλὰ θὰ ἀναπτύξω εἰς προσεχὲς κεφάλαιον ὅτι ἡ ὕλη εἶνε ὄχι στερεὸν γεγονὸς ἀλλὰ εἶνε ἀπλῶς ὃ, τι τὴν θέλει ὁ νοῦς νὰ εἶνε, αὐτὴ μὴ ἔχουσα ἰδίαν ὑπαρξίν. «Εἶνε μία ἀτελὴς εἰκὼν πραγματικοῦ κόσμου χαρασσομένη εἰς τὴν διάνοιάν μας» ὡς λέγει ὁ φιλόσοφος Φίσκ εἰς τὸ σύγγραμμά του «Ἡ περὶ Θεοῦ ἰδέα» σελ. 15.

Ἐφοῦ λοιπὸν τὸ ὑλικὸν Σύμπαν εἶνε ἀπλῶς ἀτελὴς εἰκὼν, εἰς ἡμᾶς ἀπόκειται ἵνα ἡ εἰκὼν καταστῆ ἐντελὴς διὰ μεταβολῆς τῶν διαλογισμῶν μας. Ἐνυψουμένων τῶν δονήσεων τῆς διανοίας μας αἱ ἀτέλειαι τῶν διαλογισμῶν μας ἐξοβελίζονται καὶ ἀναφαίνεται ἡ ἐντελὴς εἰκὼν. ἦτοι ἡ οὐρανία πραγματικότης ἀντικαθιστῶσα, ὡσεὶ διὰ μαγείας, τὰς κινηματογραφικὰς παραστάσεις οἵτινες συναποτελοῦν τὸν ὑλικὸν βίον μας.

Γ

Τὸ ρηθὲν ὑπὸ τοῦ Φίσκ ὅτι «ὁ ὑλικὸς κόσμος εἶνε μία ἀτελὴς εἰκὼν τοῦ πραγματικοῦ κόσμου χαρασσομένη εἰς τὴν διάνοιάν μας», διαφοροτρόπως διατυποῦται καὶ ἐπαναλαμβάνεται ὑπὸ πολλῶν ἄλλων φιλοσόφων ἐν οἷς οἱ

γίγαντες Κάντ, Λέϊθνιτς, Κέλβιν, Τζέθονς, Λώκ, "Ερθερτ και ό πολυς Χώξλυ, όστις έν συμπεράσματοι σχετικῆς μελέτης του περι του θέματος λέγει: «'Εάν, όθεν, έπρόκειτο να έκλέξω μεταξύ άπολύτου υλισμοῦ και άπολύτου ιδεαλισμοῦ, κατ' ανάγκην θα έξέλεγα τον ιδεαλισμόν». Και αυτός δέ ό Χαϊκελ, υλιστής όπως ό Χώξλυ, όμολογεϊ ότι «αί πέντε αισθήσεις εϊνε αναξιόπιστοι μάρτυρες τῆς αληθείας και θασιζόμενοι εις αυτάς κτίζομεν επί άμμου».

Μετ' αὐτῶν συμπίπτει ή έτυμηγορία τῶν 'Ελλήνων προλειάνασα τὸ χριστιανικὸν κήρυγμα ὅτι ὀλόκληρος ὁ υλικὸς κόσμος μετὰ τὰ υλικά του φαινόμενα εϊνε έπεξεργασμένη μηχανική παραποίησις τῶν πνευματικῶν πραγματικότητων, σύμπλεγμα ὀνειρῶν τεταραγμένου ὕπνου. Ὁ Πλάτων ἀποφαίνεται ὅτι ὁ υλικὸς κόσμος εϊνε «φύσει φαῦλος». Παραστατικῶς παραβάλλεται ή ἀντιδιαστολή μεταξύ τοῦ πραγματικοῦ ἀνθρώπου και τοῦ υλικοῦ ἀνθρώπου πρὸς τὴν ἀντιδιαστολήν μεταξύ τοῦ καθημένου εις τὸν ἥλιον και τῆς σκιάς του. Ἡ σκιά θαθμηδὸν έκλείπει καθ' ὅσον ὁ "Ἡλιος προβαίνει εις τὸ ζενίθ. Ὁμοίως ὁ υλικὸς ἀνθρωπος έκλείπει καθ' ὅσον μεσουρανεϊ τὸ Φῶς, ἀναδεικνύον τὸν πραγματικὸν ἀνθρωπον. Ὁ συμβολισμὸς ἰσχύει και έν τῆ περιπτώσει καθ' ἣν ή σκιά ἀπλοῦται επί ἀκαθαρσιῶν. Αὐταϊ ἀντιστοιχοῦν πρὸς τὰς ἀτελείας, ἀθλιότητας και ἀμαρτίας ὕφ' ὧν κατατρύχεται ὁ υλικὸς ἀνθρωπος, διατελῶν έν τῆ αὐταπάτῃ ὅτι εϊνε ἄλλο τι εϊμή σκιά. Ἡ αὐταπάτῃ εϊνε ὄντως ὁ διάβολος, δηλαδῆ ή ψευδαίσθησις ὅτι ή ὕλη ἔχει αὐτοτελῆ ὕπαρξιν. Μεσουρανοῦντος τοῦ Φωτός, αϊρεται ή ψευδαίσθησις μή εύρίσκουσα θύματα. Ὁ Φάουστ ἠρώτησε τὸν Μεφιστοφελῆ: «Ποῦ κατεδικάσθης να διαμένης;» «Εις τὴν κόλασιν». «Πῶς ἐξῆλθες;» «Δέν ἐξῆλθα· ἐδῶ εϊνε ή κόλασις». Καταδικάζομεν τὸν ἑαυτὸν μας να διαμένωμεν εις τὴν κόλασιν ἐνόσω ἐμμένομεν εις διαλογισμοὺς ἀνταξίους τῆς κολάσεως. Δυνάμεθα να ἐξέλθωμεν τῆς κολάσεως και να ζήσωμεν οὐρανίως εύδαίμονες τρέφοντες διαλογισμοὺς ἀνυψωτικοῦ χαρακτήρος. «Μηκέτι ἀμάρτανε» σημαίνει ἐξελθε τῆς κολάσεως. Ἡ κακοδομονία μας εϊνε προῖόν τῶν διαλογισμῶν μας. Ἡ ἀνθρωπίνη σοφία εϊνε γελοιογραφία

τῆς Θείας Σοφίας. Ἐντούτοις λατρεύομεν τὴν γελοιογραφίαν!

Ἡ μαθηματικὴ λοιπὸν λύσις τοῦ ἀνθρωπίνου προβλήματος εἶνε ἐπὶ τέλους ἐφικτή: Γνωρίζομεν ὅτι δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε πραγματικότης ὅ,τι ἄλλοτέ ποτε ἦν μηδέν, ἢ παῦσαν κάποτε νὰ ὑφίσταται. Ὑπῆρξεν ἐποχὴ ὅτε τὸ κακὸν οὐκ ἦν, ἀρα δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ εἶνε πραγματικότης. Εἶνε ἀδύνατον νὰ διαρκέσῃ διότι αὐτοκαταστρέφεται. Καὶ ἐνόσω δὲ διαρκεῖ ἀποβάλλει τὴν δύναμιν τοῦ ἅμα ἐνθυμηθῶμεν ὅτι δὲν εἶνε πραγματικότης, ἀλλ' εἶνε ὅπως τὸ χαρακτηρίζει ὁ Παῦλος ἐν τῷ κεφαλαίῳ 4 ἐδ. 18 τῆς Β' ἐπιστολῆς του πρὸς Κορινθίους. Τόσον ἔχει ριζωθῆ ἡ ἐντύπωσις ἡμῶν ὅτι ἡ ὕλη ἔχει πραγματικότητα, ὥστε ὀλίγοι κατορθοῦν νὰ παραδεχθοῦν τὸ ἐναντίον. Ἀλλὰ καὶ αὕτη ἡ ἐντύπωσις δὲν εἶνε δυνατὸν νὰ διαρκέσῃ. Θὰ ἀρθῆ ὅπως θὰ ἀρθῆ πᾶσα ἄλλη ἀτέλεια—νόσος, ἁμαρτία, ὀδύνη.

Δὲν εἴμεθα ἀσυνεπεῖς καταγγέλλοντες τὸ κακόν. Καταγγέλλομεν τὴν γένεσίν του, τὴν ἀρχικὴν του ψευδαίσθησιν καὶ δὲν λησμονοῦμεν ὅτι εἶνε ἀδύνατον νὰ διαρκέσῃ. Δρῶμεν ὑπὸ τὸ σύνθημα «σὺν Ἀθηνᾶ καὶ χεῖρα κίνει». Ἡ πτωχεία, ἵνα ἀναφέρω ἐν ἀπὸ τὰ πολλά, εἶνε μέγα κακόν. Δὲν ἔχει μὲν ἰδίαν ὕπαρξιν, ἀλλὰ τὸ καταγγέλλομεν ὡς προϊόν ψευδαισθήσεως καὶ ἐν τῇ πίστει ὅτι συμμαχοῦμεν μετὰ δυνάμεων ἐν τῇ φύσει αἵτινες διαλύουν τὰς ψευδαισθήσεις. Εἶνε ἄλλα τὰ ὁποῖα οὔτε νὰ τὰ καταγγείλωμεν ἔχει σημασίαν.

Τὰ θρηνοῦμεν, ἀλλ' ἀρνούμεθα ὅτι ἔχουν τὴν δύναμιν νὰ μᾶς ἐξοντώσουν. Ἡρωτήθην πολλάκις «εἶνε θέλημα τοῦ Θεοῦ ἢ ἐμφάνισις τοῦ κακοῦ;» Ὁχι, διότι ὑπόστασις τοῦ Θεοῦ εἶνε τὸ ἀμιγὲς ἀγαθόν. Ἡ ἐμφάνισις τοῦ κακοῦ ὀφείλεται εἰς ψευδαίσθησιν, ἢ σύστημα ψευδαισθήσεων. Διαλύονται ὅμως αἱ ψευδαισθήσεις ὑπὸ τὸ κράτος δυνάμεων ἐκπορευομένων ἀπὸ τὴν ὑπόστασιν τοῦ ἀγαθοῦ. Διαλύει τοὺς ζοφεροὺς διαλογισμοὺς τὸ ἀνατέλλον φῶς. Αἴρεται ὁ ὑπνωτισμὸς ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τοῦ ὁποῖου πιστεύομεν τὸ κακόν ὡς πραγματικότητα—πιστεύομεν τὸ μὴ ὑπάρχον ὡς ὑπάρχον. Ἀφοῦ πραγματικότης εἶνε τὸ ἀγαθόν, ἔπεται ὅτι τὸ ἀντίθετον τοῦ ἀγαθοῦ εἶνε μὴ πραγματικόν.